Vastaus kirjalliseen kysymykseen matkakustannusten omavastuusta harvaan asutuilla alueilla

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Elsi Kataisen /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 428/2016 vp:

> *Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, ettei matkakulujen verovähennyksen omavastuu aseta työnantajia alueellisesti eriarvoiseen asemaan?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Asunnon ja työpaikan väliset matkakulut voidaan vähentää tuloverolain mukaisesti halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Matkakuluja voidaan vähentää enintään 7 000 euroa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 750 euron omavastuuosuuden.

Pääsääntöisesti halvimpana kulkuneuvona pidetään julkista kulkuneuvoa ja vähennys lasketaan halvimman lipputyypin mukaan. Jos halvimpana kulkuneuvona pidetään muuta kuin julkista kulkuneuvoa, vähennystä laskettaessa otetaan huomioon se kohtuullinen kustannusten lisäys, joka aiheutuu kulkuneuvon käytöstä asunnon ja työpaikan välisiin matkoihin. Verohallinto määrää vuosittain tarkemmin vähennyksen laskentaperusteista. Vuoden 2015 verotuksessa matkakuluvähennys oman auton käytön mukaan laskettuna oli 0,25 euroa/kilometri.

Verotuskäytännössä on katsottu, että halvimpana kulkuneuvona voidaan pitää omaa autoa, mikäli julkista kulkuneuvoa ei ole lainkaan käytettävissä, kävelymatka pysäkille on vähintään kolme kilometriä tai odotusaika (ei matkustusaika) meno-paluumatkalla on yhteensä vähintään kaksi tuntia. Näissä tilanteissa matkakuluvähennyksestä hyötyy jo varsin lyhyen työmatkan perusteella. Jos henkilö käy koko vuoden töissä ja saa matkakuluvähennyksen oman auton käytön mukaan laskettuna, omavastuuosuus ylittyy jo 6,5 kilometrin asunnon ja työpaikan välisellä matkalla. Nykyinen järjestelmä siten jo huomioi kysymyksessä esitetyt tilanteet, joissa julkisia kulkuyhteyksiä ei ole.

Matkakuluvähennyksen omavastuuosuuteen on säädetty poikkeus verovuonna työttömänä olleen henkilön matkakulujen osalta. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi, hänen omavastuuosuuttaan pienennetään 70 eurolla jokaiselta täydeltä korvauskuukaudelta. Täyteen korvauskuukauteen lasketaan 21,5 päivää. Omavastuuosuuden vähimmäismääräksi on kuitenkin säädetty 140 euroa. Omavastuuosuuden pienentäminen toimii työllistymisen kannusteena, jolla pyritään lisäämään työttömän halukkuutta vastaanottaa työtä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 428/2016 vp

Tuloverotuksessa tehtäviä vähennyksiä tarkastellaan vuositasolla. Verohallinto saa työttömyyspäivien määrän suorasiirtona etuuksien maksajilta, jolloin omavastuuosuuden vähennys huomioidaan automaattisesti verotuspäätöksellä. Omavastuuosuuden pienentäminen muiden kuin työttömänä olleiden kohdalla edellyttäisi perusteiden selvittämistä verotuksen toimittamisen yhteydessä, mikä lisäisi verovelvollisten, työnantajien ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa. Kysymyksessä tuodaan esiin myös mahdollisuus porrastaa omavastuuosuus verovelvollisten palkkatason mukaan. Tämän tyyppinen muutos monimutkaistaisi verojärjestelmää huomattavasti. Se olisi myös vähennyksen peruslogiikan vastaista, koska matkoista verovelvolliselle aiheutuvat kustannukset ovat samat tulotasosta riippumatta.

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennyksen rakenne on jo nykyisellään hallinnollisesti erittäin raskas. Matkakuluvähennyksen rakennetta selvitettiin Suomen Ympäristökeskuksen tutkimushankkeessa vuonna 2015. Hankkeen ohjausryhmässä olivat mukana ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä valtiovarainministeriön edustajat. Raportissa ehdotettiin työmatkakuluvähennyksen rakenteen yksinkertaistamista kilometripohjaiseen malliin siten, että vähennys määräytyisi asunnon ja työpaikan välisen matkan etäisyyden perusteella. Jatkossa matkakuluvähennyksen rakennetta tulisikin pyrkiä kehittämään nykyistä yksinkertaisempaan suuntaan.

Helsinki 27.9.2016

Valtiovarainministeri Petteri Orpo